

Η ευρυζωνική Ελλάδα στον χάρτη από την EETT

Τον δικτυακό τόπο για την Ευρυζωνικότητα ανανέωσε πρόσφατα η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Πρόκειται για το www.broadband.gr το οποίο, μεταξύ άλλων χρησιμών πληροφοριών για το ευρυζωνικό Internet στην Ελλάδα, διαθέτει πλέον και ένα πρωτότυπο χρηστικό εργαλείο: το Γεωγραφικό Σύστημα Ευρυζωνικότητας που χαρτογραφεί την κάλυψη ευρυζωνικών υπηρεσιών της χώρας μας.

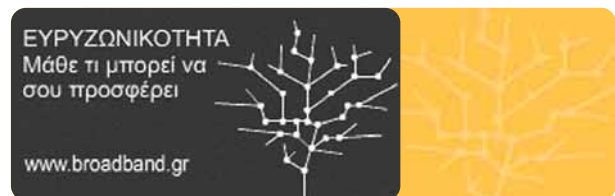
Με μια γρήγορη ματιά στον Ευρυζωνικό Χάρτη Ελλάδας (<http://mapsrv1.terra.gr/eettutilities/map.aspx>) ο επισκέπτης μπορεί να πάρει μια πρώτη εικόνα για τις γεωγραφικές περιοχές που καλύπτονται ευρυζωνικά, ενώ ο Χάρτης Ταχυτήτων εμφανίζει με λεπτομέρεια (σε επίπεδο οικοδομικού τετραγώνου) την κάλυψη σε υπηρεσίες ADSL και IP-TV. Η επιλογή αναζήτησης με στοιχεία της διεύθυνσης δίνει μια επιπλέον δυνατότητα: ο χρήστης μπορεί να ενημερωθεί για την ακριβή απόσταση του σημείου του ενδιαφέροντός του από το τηλεπικοινωνιακό κέντρο.

Παράλληλα, το Γεωγραφικό Σύστημα Ευρυζωνικότητας δίνει τη δυνατότητα αναζήτησης WiFi Hotspots, ελεύθερων ή επί πληρωμή, εμφανίζοντας τα καταχωρημένα στη βάση δεδομένων σημεία με ασύρματο Internet, ταξινομημένα ανάλογα με την απόστασή τους από το σημείο ενδιαφέροντος. Για περαιτέρω διευκόλυνση των καταναλωτών, το σύστημα διαθέτει επίσης λίστα με τους συνδέσμους για τις ιστοσελίδες των παρόχων ευρυζωνικών υπηρεσιών ADSL. Τέλος, ο χρήστης παραπέμπεται στον Κόμβο Μετρήσεων Ευρυζωνικών Συνδέσεων όπου μπορεί να "τεστάρει" τη σύνδεσή του με μια σειρά από χρήσιμα εργαλεία.

Φυσικά, όπως επισημαίνει και η EETT, όσον αφορά τις ταχύτητες οι πληροφορίες που εμφανίζονται στον χάρτη δίνουν μόνο μια ένδειξη μέγιστης σύνδεσης υπό κανονικές συνθήκες. Οι ταχύτητες που υπολογίζονται βάσει του οδικού δικτύου, με την παραδοχή ότι τα καλώδια του χαλκού ακολουθούν το οδικό δίκτυο, είναι ενδεικτικές εφόσον αφενός οι αποστάσεις είναι προσεγγιστικές και αφετέρου η ταχύτητα επηρεάζεται και από άλλους καθοριστικούς παράγοντες (π.χ. ποιότητα καλωδίωσης). Για τα ακριβή χαρακτηριστικά της σύνδεσής τους οι χρήστες θα πρέπει να απευθύνονται στον πάροκό τους.

Ο δικτυακός τόπος www.broadband.gr διαθέτει, εκτός από το Γεωγραφικό Σύστημα Ευρυζωνικότητας, πληροφορίες σχετικά με τη σημασία της ευρυζωνικότητας και χρήσιμα links για τους τέσσερις βασικούς τομείς της καθημερινότητάς μας που αποκτούν νέες διαστάσεις με τη χρήση ευρυζωνικού Internet: εργασία, ενημέρωση, επικοινωνία, διασκέδαση. Οι τέσσερις αυτοί τομείς αποτελούν και τους βασικούς άξονες της εκστρατείας που υλοποιεί η EETT με τίτλο "Ευρυζωνικότητα: Μάθε τι μπορεί να σου προσφέρει", όλο το υλικό (τηλεοπτικά spot, ραδιοφωνικά spot, διαφημιστικές καταχωρήσεις, advertorials) της οποίας διατίθεται online.

Στο www.broadband.gr ο χρήστης μπορεί επίσης να βρει τα έντυπα που έχει εκδώσει η EETT σχετικά με την ευρυζωνικότητα, videos και εκδηλώσεις με θεματικό άξονα το ευρυζωνικό διαδίκτυο, δείκτες ποιότητας των προσφερόμενων ευρυζωνικών υπηρεσιών, γλωσσάρι όρων της ευρυζωνικότητας καθώς και τις τριμηνιαίες εκθέσεις της EETT για την πορεία της ευρυζωνικότητας στην Ελλάδα.

i

Γεωγραφικό Σύστημα Ευρυζωνικότητας
<http://mapsrv1.terra.gr/eettutilities/map.aspx>

Ευρυζωνικότητα - EETT
<http://www.broadband.gr/>

EETT
<http://www.eett.gr/>

Έρευνα για χρηματοδότηση μονογραφιών στις Ανθρωπιστικές & Κοινωνικές Επιστήμες

Έρευνα για τη "Χρηματοδότηση Μονογραφιών στις Ανθρωπιστικές και Κοινωνικές Επιστήμες" διεξάγεται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου Open Access Publishing in European Networks (OAPEN). Συγγραφείς/επιμελητές, χρηματοδότες και εκδότες καλούνται να εκτιμήσουν τον τρόπο χρηματοδότησης των βιβλίων ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών και τις δυνατότητες που υπάρχουν να συνδυαστεί αυτός με χρηματοδοτικές ευκαιρίες για δημοσίευση με ανοικτή πρόσβαση.

Η έρευνα βασίζεται στην παρατήρηση ότι η έκδοση μονογραφιών (περιλαμβανομένων και των συλλογικών έργων) στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες συχνά βασίζεται σε επιπλέον οικονομικούς πόρους

που προέρχονται από τους ίδιους τους συγγραφείς ή επιμελητές συλλογικών έργων, καθώς τα έσοδα από τις πωλήσεις δεν αρκούν, συχνά, για να καλύψουν τα κόστη. Μέχρι σήμερα οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί προσφέρουν κυρίως χρήματα για την έντυπη έκδοση και βασίζουν τα χρηματοδοτικά τους μοντέλα στην παραδοσιακή αγορά για βιβλία. Ο συνδυασμός της ηλεκτρονικής έκδοσης ανοικτής πρόσβασης, η οποία προσφέρει ενισχυμένες δυνατότητες έρευνας σε δικτυακό περιβάλλον, με την έντυπη έκδοση προς πώληση, προσφέρει νέες δυνατότητες για διάχυση της έρευνας και αναγνωρισιμότητα του επιστημονικού έργου.

Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να λάβουν

μέρος στην έρευνα στον σχετικό δικτυακό τόπο και να προωθήσουν την πρόσκληση σε όλους όσους μπορεί να ενδιαφέρονται, επίσης, να συμμετέχουν.

i

Open Access Publishing in European Networks (OAPEN)
<http://www.oapen.org/>

Funding of Monographs in the Humanities and Social Sciences (HSS)
http://www.surveymonkey.com/s.aspx?sm=GqUMvpUHKQ0zCQAXd5_2fDUg_3d_3d

Europeana: αυξάνονται οι συλλογές αλλά και οι προβληματισμοί για την ψηφιοποίηση βιβλίων

Από τον Νοέμβριο του 2008 που εγκαινιάστηκε η ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη Europeana, προσφέροντας ελεύθερη για όλους πρόσβαση σε ένα μεγάλο κομμάτι του ευρωπαϊκού πολιτιστικού πλούτου, πολλή έχουν επιτευχθεί στον τομέα της δωρεάν διάθεσης ψηφιοποιημένων βιβλίων στο Διαδίκτυο. Εννέα μήνες μετά, με τη Europeana να έχει υπερδιπλασιάσει τις συλλογές της αλλά και με πολλά προβλήματα ανοικτά, δημόσια διαβούλευση δρομολογείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με το μέλλον της βιβλιοθήκης και γενικότερα της ψηφιοποίησης βιβλίων.

Τα 4,6 εκατομμύρια έχουν φτάσει τα ψηφιοποιημένα έργα (βιβλία, χάρτες, φωτογραφίες, βίντεο, εφημερίδες, κ.ά.) που περιλαμβάνουν οι συλλογές της Europeana: σημαντικότητα πολιτιστικά, ιστορικά και επιστημονικά τεκμήρια από ολόκληρη την Ευρώπη, εύκολα και γρήγορα προσβάσιμα από κάθε ενδιαφερόμενο στον πολύγλωσσο δικτυακό της τόπο (www.europeana.eu). Ο στόχος μάλιστα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι, σύμφωνα με πρόσφατη αναγγελία της, να φτάσουν τα ψηφιοποιημένα αντικείμενα τα 10 εκατομμύρια μέχρι το 2010.

Μεταξύ των νέων αποκτημάτων περιλαμβάνονται: μια συλλογή από 70 παλαιότυπα (βιβλία τυπωμένα με τις παλαιότερες τεχνικές εκτύπωσης) της βιβλιοθήκης της Καταλονίας, μια έκδοση του 1572 του έργου "Os Lusíadas" του Luis de Camoes, του εθνικού έπους της Πορτογαλίας, καθώς και κινηματογραφημένες σκηνές του 1913 από τη Friedrichstrabe του Βερολίνου, από την Ένωση Ευρωπαϊκών Κινηματογραφικών Αρχείων.

Ωστόσο, παρά τη σημαντική πρόοδο που έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα, σημαντικά προβλήματα που συνδέονται με τη διαδικασία της ψηφιοποίησης και τη νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας παραμένουν και ζητούν άμεσα λύση. Επί του παρόντος, η Europeana περιλαμβάνει κυρίως ψηφιοποιημένα βιβλία τα οποία αποτελούν κοινό κτήμα, επομένως δεν προστατεύονται πλέον από το δίκαιο περί πνευματικής ιδιοκτησίας (που διαρκεί έως 70 έτη μετά το θάνατο του δημιουργού). Το κατακερματισμένο νομικό πλαίσιο που ισχύει στην Ευρώπη για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας δυσχεραίνει ιδιαίτερα, σύμφωνα με την εμπειρία της Europeana, τη χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης για προστατευόμενο υλικό.

Έτσι, για νομικούς λόγους η Europeana δεν περιλαμβάνει εξαντλημένες εκδόσεις έργων (περίπου το 90% των βιβλίων των εθνικών βιβλιοθηκών της Ευρώπης), ούτε ορφανά έργα (που εκτιμώνται σε 10-20% των συλλογών με δικαιώματα πνευματικής

ιδιοκτησίας), για τα οποία εξακολουθούν να ισχύουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά δεν μπορεί να προσδιοριστεί ο συγγραφέας τους. Νωρίτερα φέτος, μάλιστα, ένας γαλλικός συλλεκτικός φορέας αναγκάστηκε να αποσύρει φωτογραφίες από την Europeana, δεδομένου ότι διέθετε δικαίωμα διάδοσης του υλικού μόνο στη γαλλική επικράτεια.

Για την αντιμετώπιση όλων αυτών των θεμάτων, η Επιτροπή δρομολόγησε δημόσια διαβούλευση σχετικά με το μέλλον της Europeana και της ψηφιοποίησης των βιβλίων, η οποία θα διαρκέσει έως τις 15 Νοεμβρίου 2009. Η σειρά ερωτημάτων που θέτει η Επιτροπή θίγει το θέμα της καλύτερης συνεργασίας μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, της ανάγκης για διαμόρφωση ενός κοινού ευρωπαϊκού νομικού πλαισίου για τα πνευματικά δικαιώματα, της συνεργασίας με τους εκδότες σχετικά με υλικό που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, της δημιουργίας ευρωπαϊκών μητρώων για ορφανά και εξαντλημένα έργα, της μελλοντικής χρηματοδότησης της Europeana κ.ά.

"Θεωρώ ανησυχητικό το γεγονός ότι στην Europeana είναι διαθέσιμο μόνο το 5% του συνόλου των ψηφιοποιημένων βιβλίων στην ΕΕ. Σημειώνω επίσης ότι σχεδόν το μισό των ψηφιοποιημένων έργων της Europeana προέρχονται από μία μόνο χώρα (σ.σ. Γαλλία), ενώ οι επιδόσεις όλων των άλλων κρατών μελών εξακολουθούν να υπολείπονται εντυπωσιακά. Για μένα αυτό σημαίνει, πάνω απ' όλα, ότι τα κράτη μέλη πρέπει να σταματήσουν να ζηλεύουν την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε άλλες ηπείρους και, επιτέλους, να κάνουν τη δική τους δουλειά. Σημαίνει, επίσης, ότι η Europeana από μόνη της δεν αρκεί ώστε η Ευρώπη να εδραιωθεί στον ψηφιακό χάρτη του κόσμου. Πρέπει να συνεργαστούμε καλύτερα ώστε το ευρωπαϊκό πλαίσιο για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας να καταστεί κατάλληλο για την ψηφιακή εποχή", δήλωσε η κα Viviane Reding, Επίτροπος της ΕΕ αρμόδια για την Κοινωνία της Πληροφορίας και τα Μέσα Επικοινωνίας.

Φάκελος Τύπου
http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/itemlongdetail.cfm?item_id=5181

Europeana
<http://www.europeana.eu/>

www.ekt.gr/diglib

Επισκεφθείτε την Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Επιστήμης & Τεχνολογίας

- 22.000 ηλεκτρονικά περιοδικά • 3.000 ηλεκτρονικά βιβλία
- 100 ηλεκτρονικά λεξικά και εγκυκλοπαίδειες • 82 διεθνείς και ελληνικές βάσεις δεδομένων
- Ψηφιοποιημένες ελληνικές συλλογές • Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών
- Συλλογικός κατάλογος περιοδικών των ελληνικών E&T βιβλιοθηκών

Η Αρχαία Αγορά των Αθηνών τρισδιάστατη στο Google Earth

Την τρισδιάστατη αναπαράσταση της Αρχαίας Αγοράς των Αθηνών μπορούν πλέον να βλέπουν όλοι οι χρήστες του Διαδικτύου στο Google Earth, χάρη στο έργο "Αρχαία Αγορά των Αθηνών" που ανέπτυξε το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού (ΙΜΕ). Με τον τρόπο αυτό, η εμπειρία της τρισδιάστατης περιήγησης στην Αρχαία Αγορά της Αθήνας γίνεται πλέον εφικτή και εξ αποστάσεως για κάθε πολίτη και χρήστη του Διαδικτύου, που μπορεί μέσα από το Google Earth να περιηγηθεί στα κτήρια και τα μονοπάτια της Αρχαίας Αγοράς, ακριβώς όπως ήταν στην Αρχαιότητα.

Η αναπαράσταση της Αγοράς γίνεται σε τρεις διαφορετικές στιγμές της ιστορίας της, την Κλασική, την Ελληνιστική και τη Ρωμαϊκή περίοδο, δίνοντας τη δυνατότητα στον επισκέπτη να αντιληφθεί την εξέλιξή της μέσα στο χρόνο και τη μεταβολή των λειτουργιών του χώρου από εποχή σε εποχή.

Το έργο "Αρχαία Αγορά των Αθηνών" του ΙΜΕ έλαβε το 1ο βραβείο σε διεθνή διαγωνισμό που αφορούσε την ανάπτυξη 3D περιεχομένου στο Web με τη χρήση του COLLADA, ενός διεθνώς αναγνωρισμένου προτύπου για την αξιοποίηση τρισδιάστατων εφαρμογών στο Διαδίκτυο. Ο διαγωνισμός διοργανώθηκε από την Kronos Group, φορέας ο οποίος ασχολείται με την προώθηση ανοιχτών προτύπων στον τομέα των τρισδιάστατων γραφικών και ιδρύθηκε από κορυφαίες εταιρείες στον χώρο των τρισδιάστατων γραφικών, όπως 3Dlabs, ATI, Discreet, Evans & Sutherland, Intel, NVIDIA, SGI και Sun Microsystems και τη Media Grid Immersive Education Initiative. Πρόκειται για μια διεθνή σύμπραξη πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων για την προώθηση ανοιχτών προτύπων σε θέματα εικονικής πραγματικότητας και μάθησης μέσω παιχνιδιών.

Το έργο "Η Αρχαία Αγορά των Αθηνών" στο Google Earth αναπτύχθηκε από το Τμήμα Τρισδιάστατων Γραφικών και Εικονικής Πραγματικότητας του Ίδρυματος Μείζονος Ελληνισμού. Το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με κοινωφελή, πολιτιστικό, μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα, ιδρύθηκε το 1993 από την οικογένεια Λαζάρου Εφραίμογλου, με

στόχο τη διάσωση και διάδοση της ιστορικής μνήμης και παράδοσης, τη συνειδητοποίηση της οικουμενικής διάστασης του Ελληνισμού και την προβολή της συμβολής του στην εξέλιξη του πολιτισμού. Το ΙΜΕ αναπτύσσει σημαντική ιστορική και αρχαιολογική έρευνα, δημιουργεί κόμβους για την ελληνική ιστορία και τον πολιτισμό, ενώ, αξιοποιώντας τις τελευταίες τεχνολογικές εξελίξεις της πληροφορικής, καθώς και οπτικοακουστικά και διαδραστικά μέσα, πραγματοποιεί προβολές Εικονικής Πραγματικότητας στο Κέντρο Πολιτισμού "Ελληνικός Κόσμος", μόνιμες και προσωρινές εκθέσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα.

Η Αρχαία Αγορά των Αθηνών στο Διαδίκτυο
<http://3d.athens-agera.gr>

Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού
<http://www.ime.gr>

Διαγωνισμός COLLADA
<http://www.colladacontest.com>

EOS: Νέος οργανισμός για την Ανοικτή Έρευνα

Ο EOS (EnablingOpenScholarship) είναι ένας νέος οργανισμός που ιδρύθηκε πρόσφατα και απευθύνεται κυρίως σε ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς. Στόχο έχει να προωθήσει την αρχή της ανοικτής πρόσβασης σε όλα τα στάδια της έρευνας (open scholarship), δηλαδή τόσο στη διεξαγωγή, όσο και στη διάχυση και διατήρηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Στην Κοινωνία της Γνώσης, με το Διαδίκτυο να κυριαρχεί και τις διαδικασίες έρευνας και μάθησης να αλληλάζουν και να

διευρύνονται, εμφανίζονται ολοένα και συχνότερα νέες πρωτοβουλίες για ανοικτή πρόσβαση στη γνώση, ανοικτή εκπαίδευση, ανοικτή επιστήμη και ανοικτή καινοτομία.

Ο EOS έρχεται να ενημερώσει, να προωθήσει και να υποστηρίξει όλους όσους ενδιαφέρονται και εμπλέκονται σε σχετικές δράσεις. Μέσω του δικτυακού του τόπου www.openscholarship.org παρέχει πληροφορίες για τις εξελίξεις στην ανοικτή έρευνα, όπως ειδήσεις και πληροφορίες

για μελλοντικές εκδηλώσεις, μελέτες και εκθέσεις για την ανοικτή πρόσβαση, κ.ά.

Δεδομένου ότι ο EOS απευθύνεται κυρίως στις διοικήσεις φορέων διεξαγωγής έρευνας, ο οργανισμός προσφέρει συμβουλευτικές υπηρεσίες σε φορείς έρευνας είτε μέσω του δικτυακού του τόπου είτε μεμονωμένα κατόπιν αιτήματος. Το Διοικητικό Συμβούλιο του οργανισμού αποτελείται από εξέχουσες προσωπικότητες με δράση στον τομέα της ανοικτής πρόσβασης στην επιστημονική πληροφορία.

EnablingOpenScholarship
<http://www.openscholarship.org/>

Ανοικτή Πρόσβαση: όταν οι αριθμοί ευημερούν και οι πολιτικές μένουν πίσω

Ταχύτητα πολλαπλασιάζονται και φέτος, όπως και το 2008, τα αποθετήρια και τα περιοδικά Ανοικτής Πρόσβασης σε όλο τον κόσμο. Κι όμως, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου για την Ανοικτή Πρόσβαση που εξέδωσε πρόσφατα η CREST (Comite de la recherche scientifique et technique - το κύριο συμβουλευτικό όργανο της ΕΕ για θέματα Έρευνας και Τεχνολογίας), ένα από τα θέματα-αγκάθια είναι η έλλειψη εθνικών πολιτικών για την ανοικτή πρόσβαση σε ερευνητικά δεδομένα.

Ενώ οι χώρες της ΕΕ δείχνουν όλο και μεγαλύτερο ενδιαφέρον σε θέματα πρόσβασης και διάχυσης της ψηφιακής επιστημονικής πληροφορίας και όλο και περισσότερες πρωτοβουλίες αναπτύσσονται από ιδρύματα, πανεπιστήμια και βιβλιοθήκες στον τομέα αυτό, ελάχιστες από τις συντονισμένες στρατηγικές και πολιτικές που υπέδειξε η Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (14/02/2007) για τις "Επιστημονικές πληροφορίες στην ψηφιακή εποχή: πρόσβαση, διάδοση και διαφύλαξη" έχουν υιοθετηθεί. Υπολογίζεται, μάλιστα, πως το ποσοστό που επενδύεται στη διάδοση της επιστημονικής πληροφορίας κυμαίνεται κάπου ανάμεσα στο 1% και το 10% της επένδυσης στην έρευνα.

Ο συντονισμός των δραστηριοτήτων ανάμεσα στα κράτη μέλη, σύμφωνα πάντα με τα συμπεράσματα του ερωτηματολογίου, είναι, επίσης, κάτι που δεν έχει να επιδείξει παρά ελάχιστα, πλην αξιόπαινα παραδείγματα. Κάποια από αυτά είναι το "Knowledge Exchange" - μια πρωτοβουλία οργανισμών από τη Δανία, την Ολλανδία, τη Γερμανία και τη Μεγάλη Βρετανία-, το International Coalition of Library Consortia που εστιάζει στις διαπραγματεύσεις μεγάλων συμφωνιών με εκδότες, ή η δυναμική εισόδος του CERN στο κίνημα της Ανοικτής Πρόσβασης με τη δημιουργία του SCOAP3 (Sponsoring Consortium for Open Access Publishing in Partical Physics), μιας κοινοπραξίας για το Open Access Publishing στη Φυσική Σωματιδίων.

Αυτοί που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, πάντως, εξέφρασαν τη γενική εμπιστοσύνη τους στις δραστηριότητες της ΕΕ σχετικά με την πρόσβαση, διάδοση και διαφύλαξη της ψηφιακής επιστημονικής πληροφορίας και την αισιοδοξία τους για μελλοντικές πρωτοβουλίες όπως την ενθάρρυνση της συνεργασίας και του συντονισμού των πολιτικών των κρατών μελών και την περαιτέρω ανάπτυξη μιας παν-Ευρωπαϊκής ψηφιακής υποδομής (e-Infrastructure), προτείνοντας, μάλιστα, μια σειρά από δράσεις στα κράτη μέλη.

Οι προτάσεις τους συγκλίνουν στη δημιουργία ευκρινών και συνεκτικών εθνικών στρατηγικών, βασισμένων στις εμπειρίες των επιτυχημένων πρωτοβουλιών Ανοικτής Πρόσβασης κάθε χώρας, που θα απαντούν σε θέματα όπως η πνευματική ιδιοκτησία, οι επενδύσεις στη διάχυση της επιστημονικής γνώσης, το φορολογικό καθεστώς για ψηφιακές συνδρομές, η διαλειτουργικότητα κ.ά., και που θα διευκολύνουν τον συντονιστικό ρόλο της ΕΕ. Θα πρέπει, επίσης, τα κράτη μέλη να αναπτύξουν τη μεταξύ τους συνεργασία πάνω σε επιτυχημένες πρωτοβουλίες συνεργασίας στον τομέα αυτό. Τέλος, θα πρέπει να εξασφαλιστεί πως οι ιδι-

αιερότητες της επιστημονικής πληροφορίας λαμβάνονται σοβαρά υπόψη στις υπάρχουσες εθνικές πολιτικές.

Στην Ελλάδα, όσον αφορά τον τομέα της Ανοικτής Πρόσβασης σημαντικό ρόλο έχει το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ), ο εθνικός φορέας για την τεκμηρίωση, την πληροφόρηση και την υποστήριξη σε θέματα έρευνας, επιστήμης και τεχνολογίας. Η διαμόρφωση υποδομών ανοικτής πρόσβασης, ως μέσο που καθιστά την επιστημονική γνώση προσβάσιμη από όλους, αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα του ΕΚΤ.

Με στόχο την ενίσχυση της εθνικής υποδομής για την έρευνα και τη διαμόρφωση περιβάλλοντος ελεύθερης διάθεσης περιεχομένου επιστήμης και πολιτισμού, το ΕΚΤ έχει αναλάβει ήδη σημαντικές πρωτοβουλίες στην Ελλάδα και αναπτύσσει υποδομές (στη βάση ανοικτού λογισμικού), σε δύο συνιστώσες: Ηλεκτρονικά αποθετήρια και Ηλεκτρονικά επιστημονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης. Παράλληλα, αναπτύσσει και ενημερώνει τον δικτυακό τόπο www.openaccess.gr, μια ενιαία πύλη με όλες τις πληροφορίες για την Ανοικτή Πρόσβαση και τις εθνικές και διεθνείς πολιτικές, χρήσιμες διευθύνσεις σε ψηφιακές βιβλιοθήκες, αποθετήρια και επιστημονικά περιοδικά, καθώς και νέα και εκδηλώσεις στην Ελλάδα και τον κόσμο.

i

Αποτελέσματα Ερωτηματολογίου CREST για την Ανοικτή Πρόσβαση

http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/scientific-info-results-crest-final-090609_en.pdf

Scientific and Technical Research Committee (Crest)

<http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=1422&lang=en>

**Ανοικτή
Πρόσβαση**
γνώση για όλους

www.openaccess.gr

Ο ελληνικός δικτυακός τόπος για την Ανοικτή Πρόσβαση
Νέα – Εκδηλώσεις - Πολιτικές - Σύνδεσμοι - eGallery

Ψηφιακές περιηγήσεις στη ζωφόρο του Παρθενώνα

Η ζωφόρος του Παρθενώνα, ένα μοναδικό έργο τέχνης, παρουσιάζεται σε έναν νέο δικτυακό τόπο (www.parthenonfrieze.gr) που αξιοποιεί τις τεχνολογίες του Διαδικτύου για την ανάδειξη και προβολή πολιτιστικού περιεχομένου. Η εφαρμογή, η οποία αναπτύχθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού (Υπηρεσία Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης – Τομέας Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης) και το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ), απευθύνεται τόσο στους ειδικούς επιστήμονες όσο και στο ευρύτερο κοινό, ενώ διαθέτει και ψηφιακά παιχνίδια για παιδιά.

Η ψηφιακή αναπαράσταση της ζωφόρου του Παρθενώνα παρουσιάζει, με εύληπτο και κατανοητό τρόπο στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, τη συνολική εικόνα ενός έργου μεγάλης αρχαιολογικής αξίας. Χαρακτηρίζεται όμως, ταυτόχρονα, και από επιστημονική τεκμηρίωση, γεγονός που την καθιστά απαραίτητο εργαλείο τόσο για τον αρχαιολόγο-μελετητή, που έχει τη δυνατότητα να διευρύνει τη σχετική έρευνα, όσο και για τον καθηγητή, που μπορεί να τη χρησιμοποιήσει ως εκπαιδευτικό βοήθημα.

Στον δικτυακό τόπο της ζωφόρου έχουν συγκεντρωθεί και υπομνηματισθεί, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, φωτογραφίες όλων των σωζόμενων λίθων της ζωφόρου των μουσείων Ακρόπολης, Βρετανικού και Λούβρου, οι οποίες έχουν συμπληρωθεί με τα σωζόμενα σχέδια του J. Carrey (1674) και του J. Stuart (1751), με σκοπό να δοθεί η κατά το δυνατόν πληρέστερη εικόνα του συνόλου.

Το ΕΚΤ, πρωτοπορώντας στην ανάπτυξη ελληνικού ψηφιακού περιεχομένου, συνεργάζεται στην εφαρμογή για την ψηφιακή ζωφόρο, εισάγοντας νέες ΤΠΕ για ανοικτή πρόσβαση στη γνώση. Ο σχεδιασμός της εφαρμογής έχει αναπτυχθεί σύμφωνα με τα σύγχρονα δεδομένα παρουσιάσεως και προβολής πολιτιστικού περιεχομένου στο Διαδίκτυο, και αξιοποιεί τα εκπαιδευτικά προγράμματα που έχουν δημιουργηθεί από τον Τομέα Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης της Υπηρεσίας Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης (ΥΣΜΑ) και αφορούν την περιγραφή της ζωφόρου του Παρθενώνα και την εμπέδωση της γνώσης για αυτή.

Η νέα διαδικτυακή εφαρμογή της ζωφόρου, εμπλουτισμένη με διαδικτυακά παιχνίδια, ανανεώνει και αναβαθμίζει την πρώτη ψηφιακή εκδοχή που είχε παρουσιαστεί, σε CD-ROM και στο Διαδίκτυο, πριν από έξι χρόνια, και η οποία εμφανίζεται σχεδόν πάντα πρώτη στις αναζητήσεις του Google, μεταξύ 50.000 καταχωρήσεων. Δίνεται, έτσι η δυνατότητα σε όλους τους χρήστες του Διαδικτύου να έχουν μια πραγματικά ανοικτή πρόσβαση στη ζωφόρο του Παρθενώνα.

Τι είναι η ζωφόρος του Παρθενώνα

Η ζωφόρος του Παρθενώνα είναι μια συνεχής ανάγλυφη παράσταση με μορφές, που περιέτρεχε το επάνω μέρος του κυρίως ναού, μέσα από την εξωτερική κιονοστοιχία του, και είχε συνολικό μήκος 160 μέτρα και ύψος περίπου ένα μέτρο. Το θέμα της ζωφόρου είναι η πομπή προς την Ακρόπολη κατά τα μεγάλα Παναθήναια, τη γιορτή προς τιμή της θεάς Αθηνάς.

Η ζωφόρος αποτελείται από 115 λίθους. Στην πομπή εικονίζονται περίπου 378 ανθρώπινες και θεϊκές μορφές και περισσότερα από

200 ζώα, κυρίως άλογα. Ομάδες ιππέων και αρμάτων καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της ζωφόρου, ενώ ακολουθεί η πομπή της θυσίας, με τα ζώα και τις ομάδες ανδρών και γυναικών που φέρουν ιερά τελετουργικά σκεύη και προσφορές. Στη μέση της ανατολικής πλευράς, επάνω από την είσοδο του ναού, εικονίζεται η παράδοση του πέπλου που αποτελούσε το αποκορύφωμα του πολυήμερου εορτασμού των Παναθηναίων. Αριστερά και δεξιά εικονίζονται καθιστοί οι δώδεκα θεοί του Ολύμπου.

Από το σύνολο της ζωφόρου, σήμερα σώζονται 50 μέτρα στο Μουσείο της Ακρόπολης, 80 μέτρα στο Βρετανικό Μουσείο, ένας λίθος στο Μουσείο του Λούβρου, ενώ άλλα τμήματα βρίσκονται σε μουσεία στο Παϊέρμο, στο Βατικανό, στο Würzburg, στη Βιέννη, στο Μόναχο και στην Κοπεγχάγη.

Οι ενότητες της ψηφιακής ζωφόρου

Το περιεχόμενο της διαδικτυακής εφαρμογής είναι οργανωμένο σε τρεις ενότητες με τους τίτλους: Ο Παρθενώνας - Γνωρίστε τη Ζωφόρο - Παίξτε με τη Ζωφόρο.

Η ενότητα "Ο Παρθενώνας" περιλαμβάνει κείμενα και εικονογράφηση που αφορούν στην αρχιτεκτονική και τον γλυπτό διάκοσμο του Παρθενώνα. Η ενότητα για τη γλυπτική περιλαμβάνει τις υποενότητες: Άγαλμα της Αθηνάς, Αετώματα, Μετόπες, Ζωφόρος. Η "Ζωφόρος" αναλύεται στις ακόλουθες ενότητες: Το Θέμα της Ζωφόρου-Τα Παναθήναια, Ερμηνευτικές Θεωρίες, Σχεδιασμός και Κατασκευή, Ιστορία, Συντήρηση, Βιβλιογραφία. Το περιεχόμενο παρουσιάζεται μέσα από τρισδιάστατες καρτέλες οι οποίες περιλαμβάνουν τα σχετικά κείμενα και συνοδευτικές εικόνες.

Η ενότητα "Γνωρίστε τη Ζωφόρο" αναπτύσσεται με βάση ένα τρισδιάστατο μοντέλο του Παρθενώνα στο οποίο σημειώνονται οι τέσσερις πλευρές της ζωφόρου. Στην ενότητα αυτή ο χρήστης έχει δύο δυνατότητες.

Η πρώτη δυνατότητα που του δίνεται είναι να γνωρίσει τη ζωφόρο ανά πλευρά. Επιλέγοντας π.χ. τη βόρεια πλευρά, το τρισδιάστατο μοντέλο περιστρέφεται και στην οθόνη εμφανίζονται οι σωζόμενοι λίθοι της πλευράς που συμπληρώνονται με τα σχέδια του Carrey. Επιλέγοντας έναν λίθο της πλευράς, αυτός μεγεθύνεται στο κέντρο της οθόνης. Ο χρήστης μπορεί να τον δει από κοντά και να διαβάσει ένα κείμενο που περιγράφει λεπτομερώς την παράσταση του λίθου. Με τα κουμπιά πλοήγησης ο χρήστης μπορεί να μετακινηθεί στον διπλανό λίθο.

Η δεύτερη δυνατότητα της επιλογής "Γνωρίστε τη Ζωφόρο" έχει τίτλο "Θεματικές Περιηγήσεις". Εδώ ο χρήστης μπορεί να προσεγγίσει τη ζωφόρο μέσα από τα επιμέρους θέματά της: προετοιμασία, ιππείς, άρματα, πομπή θυσίας, θεοί και παράδοση του πέπλου.

Παιχνίδια με τη ζωφόρο

Η ψηφιακή ζωφόρος του Παρθενώνα προσφέρει σημαντικές εκπαιδευτικές δυνατότητες. Στην ενότητα "Παίξτε με τη Ζωφόρο", η οποία απευθύνεται κυρίως σε παιδιά, ένα κίτρινο κουτί, η μουσειοσκευή της ζωφόρου, ανοίγει και βγαίνουν τα παιχνίδια.

Τα παιχνίδια "Γνωριμία με τις μορφές της πομπής", "Πορεία προς το βωμό" και "Παρατηρώντας τα άλογα" είναι παιχνίδια μνήμης και σκοπό έχουν να προσεληκύσουν τα παιδιά σε μια πιο προσεκτική παρατήρηση των λεπτομερειών της ζωφόρου. Στην ίδια κατηγορία παιχνιδιών, όπου τα παιδιά καλούνται να ασκήσουν την παρατηρητικότητα τους ανήκουν και τα δύο puzzle με τίτλο "Το κρυμμένο άρμα" και "Ένα δώρο για τη θεά Αθηνά".

Το παιχνίδι με τίτλο "Χρωματίζοντας ένα λίθο της ζωφόρου" έχει σκοπό να ζωντανέψει τις ανάγλυφες παραστάσεις της ζωφόρου και να βοηθήσει τα παιδιά να φανταστούν τα χρώματά τους. Το επόμενο παιχνίδι με τίτλο "Γίνε συντηρητής" προτείνει στα παιδιά να χρησιμοποιήσουν ένα ομοίωμα του λείζερ με το οποίο έχει γίνει ο καθαρισμός των λίθων. Στο παιχνίδι "Συνθέτω τη δυτική ζωφόρο" τα παιδιά προσπαθούν να βρουν τη σωστή θέση των 16 λίθων της δυτικής ζωφόρου που εικονίζουν την προετοιμασία της πομπής των Παναθηναίων.

Στα παιχνίδια με τίτλους "Ολύμπια αινίγματα: βρες τους θεούς" και "Αγώνες που έμειναν ... στα αγγεία" τα παιδιά πρέπει επίσης να αντιστοιχίσουν το κείμενο με την εικόνα.

Η ενότητα "Παίξτε με τη ζωφόρο" εκτός από τα βίντεο που ήδη αναφέρθηκαν, έχει εμπλουτιστεί και με ένα animation με τίτλο "Και ξαφνικά το άλλογό μου έγινε μαρμάρινο". Σ' αυτό, ένας από τους ιππείς της ζωφόρου έχει "ζωντανέψει" και καλπάζοντας, ψάχνει να βρει τη θέση του στην πομπή. Τη στιγμή ακριβώς που βρίσκει τη θέση του ... μαρμαρώνει.

Η εφαρμογή για τη ζωφόρο του Παρθενώνα αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου "Εθνικό Πληροφοριακό Σύστημα Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΠΣΕ+Τ)-Γ' ΦΑΣΗ, Αποθετήρια και Επιστημονικά Ηλε-

κτρονικά Περιοδικά Ανοικτής Πρόσβασης", το οποίο υλοποιείται από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, με συγχρηματοδότηση κατά 80% από την Ευρωπαϊκή Ένωση - Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και κατά 20% από το Ελληνικό Δημόσιο (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Κοινωνία της Πληροφορίας", Γ' ΚΠΣ 2000-2006). Συντονιστές του έργου ανάπτυξης της εφαρμογής ήταν από την ΥΣΜΑ οι Κ. Χατζηασλάνη και Ε. Καϊμάρα και από το ΕΚΤ η Ε. Σαχίνη. Την καλλιτεχνική επιμέλεια είχε ο Κ. Αντωνιάδης, ενώ η φωτογραφική ανασύνθεση έγινε από τον Σ. Μαυρομάτη. Τεχνικός υπεύθυνος της εφαρμογής είναι ο Ν. Χούσος και υπεύθυνος προβολής και επικοινωνίας ο Μ. Προέδρου. Η ανάπτυξη της εφαρμογής έγινε από τον Γ. Κουτσούκο.

Η ζωφόρος του Παρθενώνα
<http://www.parthenonfrieze.gr/>

Υπηρεσία Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης
<http://www.ysma.gr/>

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης
<http://www.ekt.gr>

"Ψηφιοποιήσαμε και διαθέτουμε στο Διαδίκτυο ολόκληρη τη ζωφόρο του Παρθενώνα!"

Συνέντευξη της **Κορνηλίας Χατζηασλάνη**, Προϊσταμένης του Τομέα Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης της Υπηρεσίας Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης του Υπουργείου Πολιτισμού

50-70 σχολεία το χρόνο "γεύονται" τη μαγεία της Ακρόπολης των Αθηνών μέσω της μουσειοσκευής που έχει δημιουργήσει το Εκπαιδευτικό Τμήμα της Υπηρεσίας Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης του Υπουργείου Πολιτισμού. 'Αλλα 200 (τα 80 εκτός Ελλάδας) την έχουν αποκτήσει και τη χρησιμοποιούν μόνιμα. Τώρα, η μουσειοσκευή για την περίφημη ζωφόρο του Παρθενώνα περνά στην ψηφιακή εποχή και όλο το εγχείρημα συμβαδίζει με τους όρους της Ανοικτής Πρόσβασης στη γνώση. Η Κορνηλία Χατζηασλάνη, Προϊσταμένη του Τομέα Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης της Υπηρεσίας Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης του Υπουργείου Πολιτισμού, μιλά στον Παναγιώτη Στ. Ανδριανέση για το έργο, με το πάθος νεοφώτιστου, αλλά και με τη γνώση ανθρώπου της τεχνολογίας – κι όμως, έχει σπουδάσει αρχιτεκτονική και αρχαιολογία!

Τα τελευταία χρόνια ασχολείστε ιδιαίτερα με την περίφημη ζωφόρο του Παρθενώνα – προτού, όμως, μας "ξεδιπλώσετε" το έργο σας, νομίζω ότι, συνδυάζοντας και τους δύο τομείς των σπουδών σας (αρχιτεκτονική και αρχαιολογία), είστε από τους πιο κατάλληλους ανθρώπους για να μας εξηγήσετε με λίγα λόγια τη σημασία του ίδιου του ναού...

Πράγματι, αναφερόμενοι στη ζωφόρο, μιλάμε για ένα καταπληκτικό έργο τέχνης, το οποίο δημιουργήθηκε πριν από 2.500 χρόνια και παρουσιάζει ένα πρωτοφανές χαρακτηριστικό: οι άνθρωποι, που εμφανίζονται επάνω στη ζωφόρο του Παρθενώνα, είναι διαφορετικοί μεταξύ τους – αυτό θεωρείται η απόλυτη έκφραση της δημοκρατίας: κάθε πολίτης έχει τη δική του προσωπικότητα! Τώρα, για τον Παρθενώνα... Είναι ένα θαυμαστό οικοδόμημα στην